

TURVAVÖÖ KINNITAMINE

04/2016

UURINGU TEEMAD

I TURVAVÖÖ KINNITMAINE

- Liiklemise viisid
- Turvavöö kinnitamine
- Turvavöö kinnitamise põhjused
- Turvavöö mitte-kinnitamise põhjused
- Teadlikkus turvavöö kinnitamise kohustuslikkusest
- Laste sõidutamine autos

II TURVAVÖÖDE JA TURVAVARUSTUSE KONTROLLIMINE JA VASTAVATE KAMPAANIATE MÕJU

- Turvavööde ja turvavarustuse kontrollimine
- Kampaniate mõju turvavööde kasutamisele

UURINGU METOODIKA

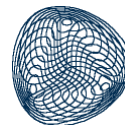

METOODIKA

- **Üldkogum:** üle 14-aastane Eesti elanikkond ~ 1 103 675 inimest (Statistikaamet, 01.01.2015 seisuga). Enne 2015. aastat on uuringu sihtrühmaks olnud elanikkond vanuses 15-74.
- **Meetod:** Silmast-silma Omnibuss
- **Valimi koostamine:** kasutati üldkogumi proportsionaalset mudelit, hiljem tulemused kaaluti üldkogumile vastavaks maakonna, asulatüübi, soo, vanuserühma ja rahvuse järgi.
- **Planeeritud valim:** 1000
- **Tegelik valim** (vastanute arv): 1002
- **Valimiviga:** 1000 vastaja puhul $\pm 3,1\%$, väiksemat gruppide vaatlemisel või viga olla suurem
- **Küsitlusperiood:** 29.03 - 12.04.2016
- **Küsitluse pikkus:** 3 lehekülge

VASTUTAJAD

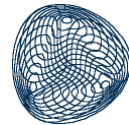
□ Tellijapoolne kontaktisik	Raul Rom
□ Uuringu projektijuht, joonised, aruanne	Liis Grünberg
□ Valim, ankeedi programmeerimine ja andmetöötlus	Reijo Pohl; Maris Murumäe
□ Küsitlustöö koordineerimine	Marina Karpištšenko

I TURVAVÖÖ KINNITAMINE

I TURVAVÖÖ KINNITAMINE

LIIKLEMISE VIISID (Slaid 6-7)

- Viimasel 12 kuu jooksul on elanikest:
 - **56% liigelnud autojuhina** - sagedamini mehed, 25-49-aastased, eestikeelsed, maapiirkondade ja Põhja-Eesti elanikud, harvemini naised, üle 64-aastased, muukeelsed ja Tallinna ning suuremate linnade elanikud;
 - **75% sõitnud juhi kõrvalistmel** – sagedamini eestikeelsed, suuremate linnade ja ka maapiirkondade, Kesk-eesti elanikud, harvemini seevastu üle 64-aastased, muukeelsed ja väiksemate linnaliste piirkondade elanikud;
 - **59% sõitnud auto tagaistmel** – 15-24-aastased, eestikeelsed, suuremate linnade ja Kesk-Eesti elanikud, harvemini muukeelsed ja väiksemate linnaliste piirkondade elanikud;
 - **59% sõitnud bussiga** – sagedamini naised, 15-24-aastased, pealinna ja muude suuremate linnade elanikud, harvemini mehed ja väiksemate linnaliste kui ka maapiirkondade elanikud.
- Liikumisviisid pole aastaga oluliselt muutunud.

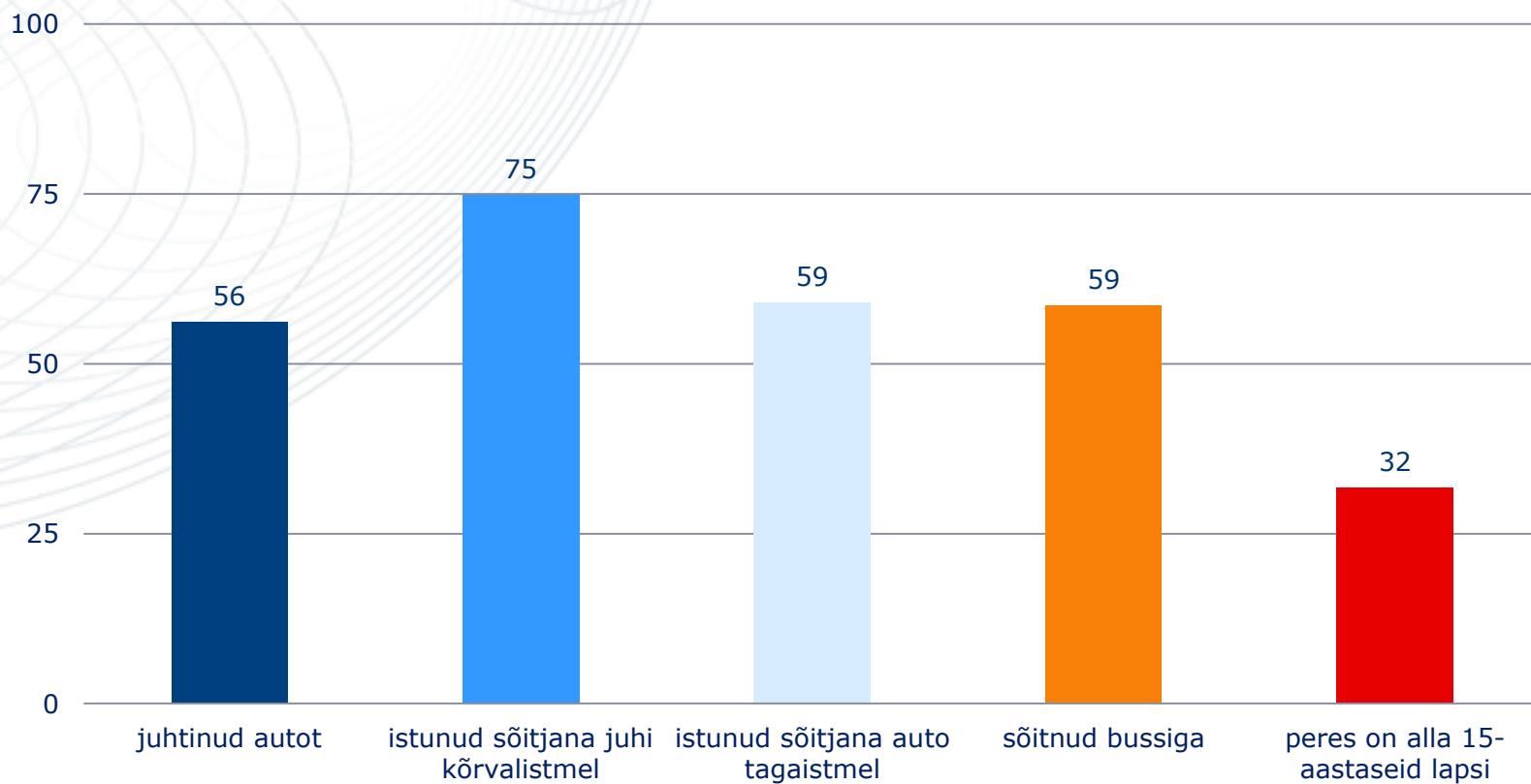
I TURVAVÖÖ KINNITAMINE

Liiklemise viis

Sihtgrupid liiklemise viisi järgi (viimase aasta jooksul)

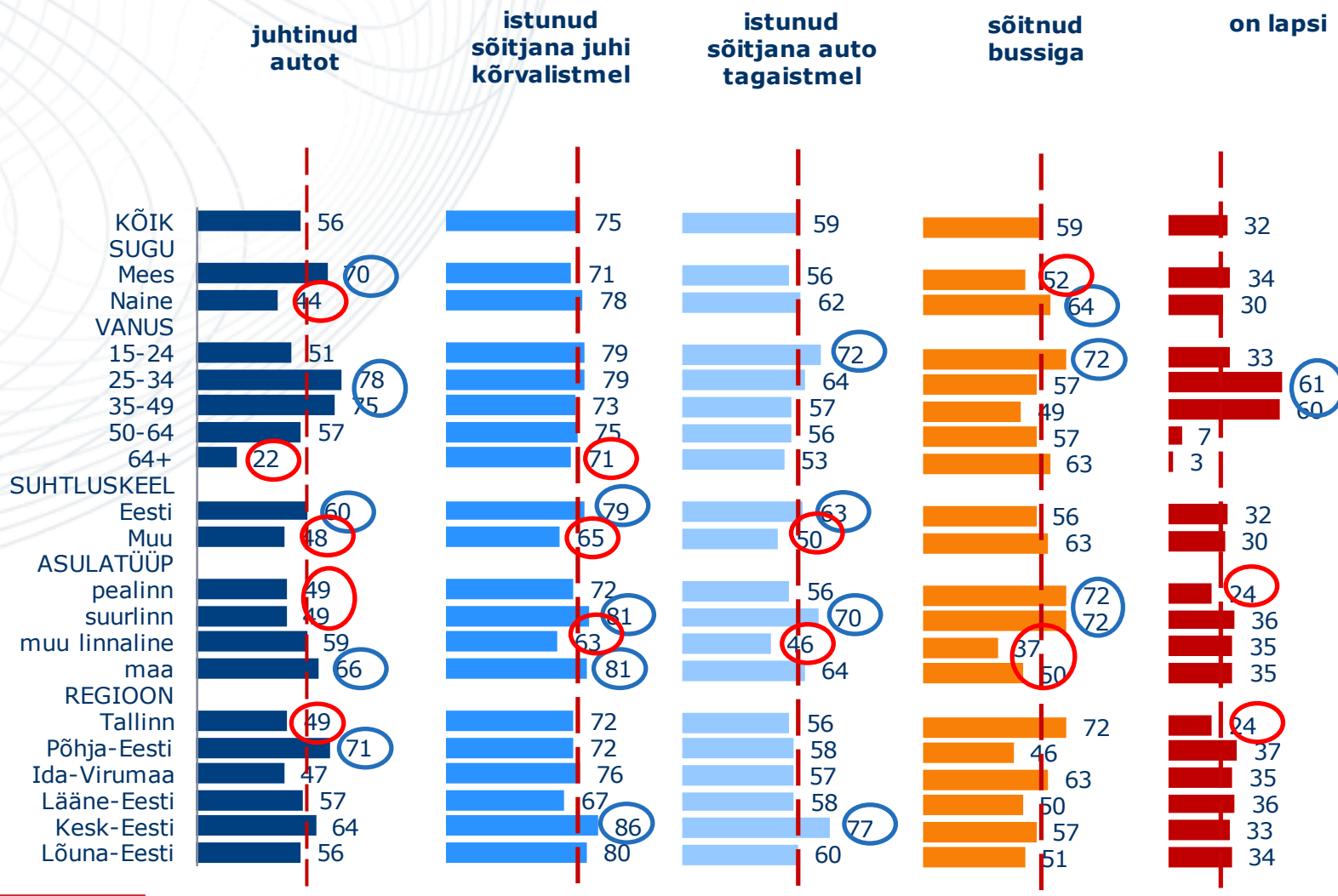
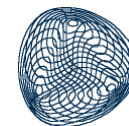
n=1014, %

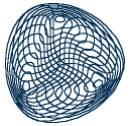
I TURVAVÖÖ KINNITAMINE

Liiklemisviisid viimasel aastal

n=kõik vastajad, %

I TURVAVÖÖ KINNITAMINE

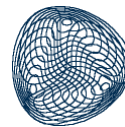
TURVAVÖÖ KINNITAMINE (Slaid 9-10)

- **Turvavöö kinnitamine auto esiistmel on enamiku sõitjate jaoks tavaline praktika – autojuhtidest teeb seda reeglina (st 90%-100% juhtudest) 96%, kõrvalistmel sõitjatest 97%. Auto tagaistmel sõites kinnitab reeglina turvavöö 82%. Alla 15-aastaste lastega peredest 96% kinnitab reeglina turvavöö ka autos sõitval lapsel.**
- **Turvavööga varustatud bussides kinnitab turvavöö kolmandik bussiga liiklejatest.**
- Hoolikamad turvavöö kinnitajad on naised, ning seda nii autojuhi kui ka kaassõitjana. Kõige enam erinevad mehed ning naised tagaistmel turvavöö kinnitamise osas: naistest teeb seda reeglina 88%, meestest 74%. Juhi kõrvalistmel kinnitavad turvavöö sagedamini ka tallinlased ja pigem eakamad.
- Last sõidutades on turvavarustuse kasutamisel keskmisest järjepidevamad 35-48-astased ja üle 64-aastased ning Lääne-Eesti elanikud.
- Bussireisijate puhul on turvavöö kinnitajaid vähem 15-24-aastaste ja Ida-Virumaa elanike seas.
- Võrreldes varasemate perioodidega pole oluliselt muutunud nende inimeste osatähtsus, kes reeglina (90-100% juhtudest) autos turvavöö kinnitavad. Küll on aastaga vähenenud nende inimest osakaal, kes jätavad turvavöö selle olemasolul bussis kinnitamata (muutus -7%).

I TURVAVÖÖ KINNITAMINE

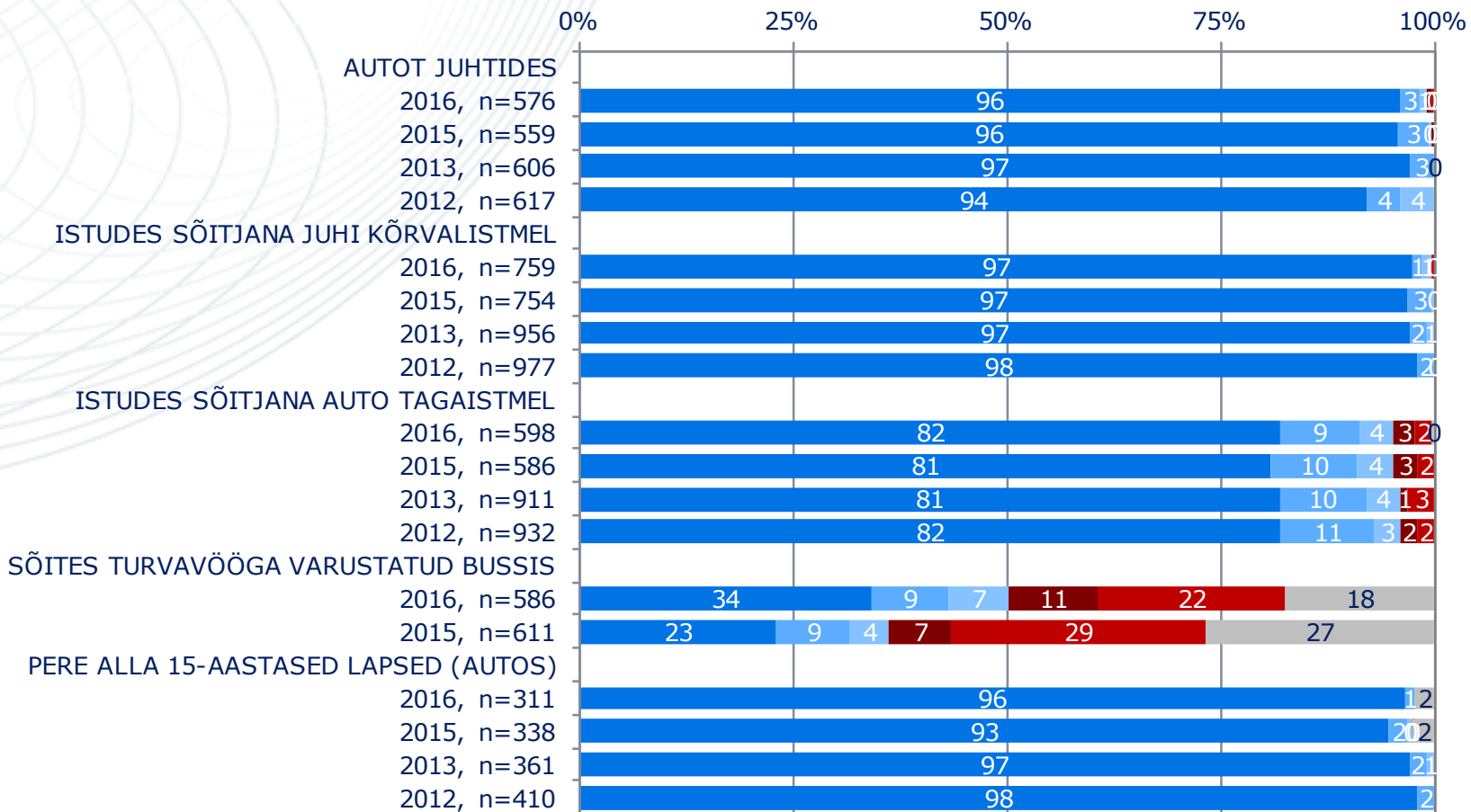
Turvavööde kinnitamine

n=vastava liikumisviisi kasutajad

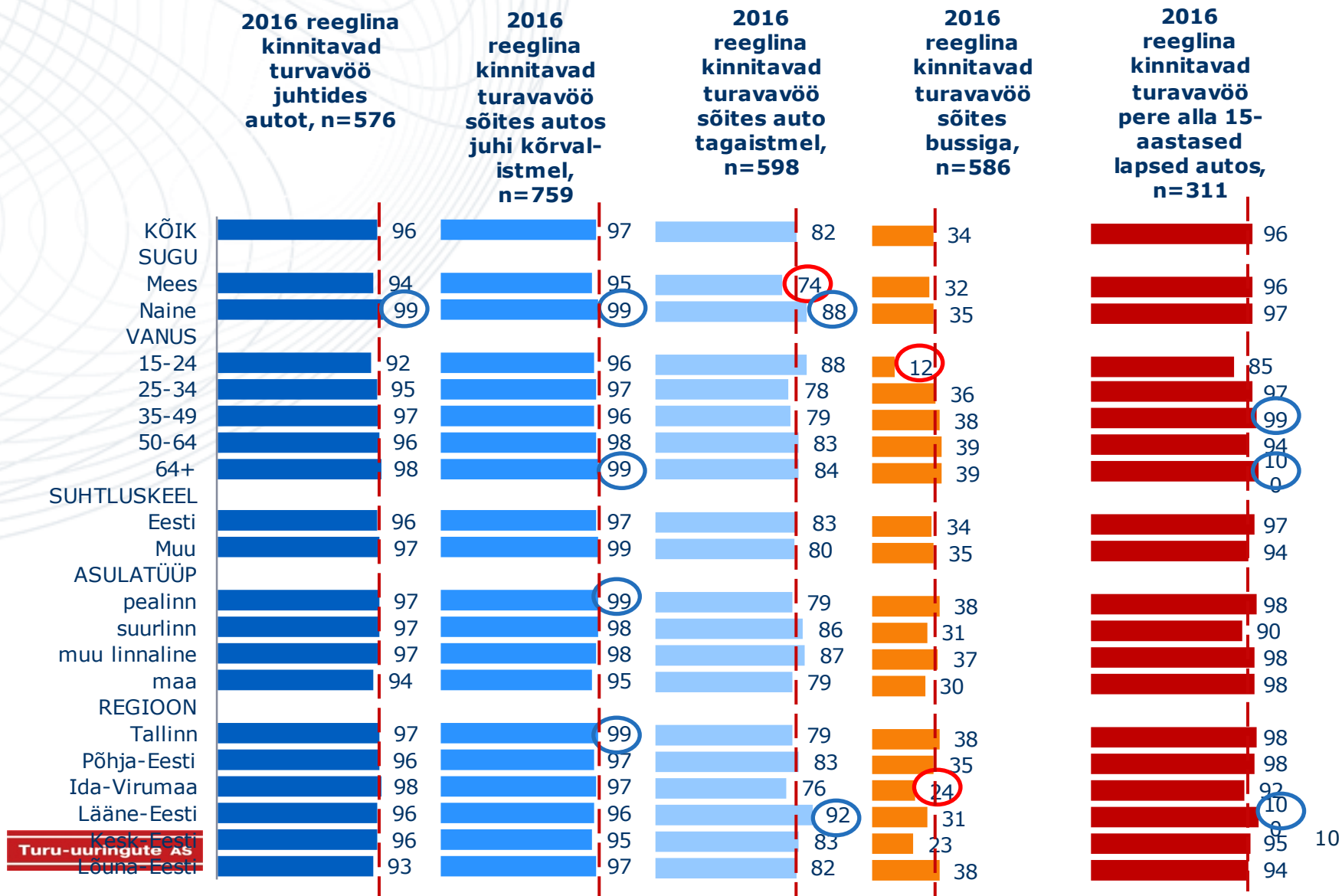
Kui sageli kinnitate turvavöö?

- reeglina, 90%-100% juhtudest
- 70%-90% juhtudest
- 40-70% juhtudest
- 10-40% juhtudest
- reeglina ei kinnita
- Ei oska öelda / pole sõitnud

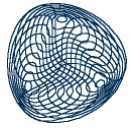

I TURVAVÖÖ KINNITAMINE

Turvavöö kinnitamine

I TURVAVÖÖ KINNITAMINE

TURVAVÖÖ KINNITAMISE PÕHJUSED (Slaid 12)

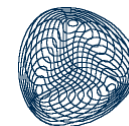
- Vastajatel, kes mõne liiklemisviisi puhul reeglina (90-100% juhtudest) turvavöö kinnitasid, paluti märkida ka selle põhjused. Tulemused viitavad sellele, et turvavarustuse kasutamist põhjendavad harjumusega eelkõige autojuhid (76%); kaassõitjad toovad seda põhjust esile mõnevõrra vähem (71%) ning bussiga liiklevad inimesed veelgi vähem (45%).
- Suurem turvalisus/ohutus oli aga kõige olulisemaks turvavöö kinnitamise põhjuseks nii kaassõitjate kui ka bussireisijate jaoks (76-79%), autojuhid on seda põhjendust nimetanud harjumusega samavõrd (74%).
- Kartust saada karistada mainiti võrreldes eelneva kahe põhjusega märgatavalt harvemini; eelkõige ajendab hirm karistuse ees turvavööd kinnitama autoga liiklejaid.
- Inimesed, kelle peres oli alla 15-aastaseid lapsi ning kes reeglina lapse autos ka turvavööga kinnitasid, tegid seda eelkõige turvalisuse suurendamise eesmärgil; harvemini peeti ajendiks harjumust või kartust karistuse ees.
- Võrreldes 2015. aastaga põhjendasid nii autojuhid, kaassõitjad kui ka alla 15-aastaseid lapsi sõidutavad inimesed turvavarustuse kasutamist sagedamini harjumusega.

TURVAVÖÖ MITTE-KINNITAMISE PÕHJUSED (Slaid 13)

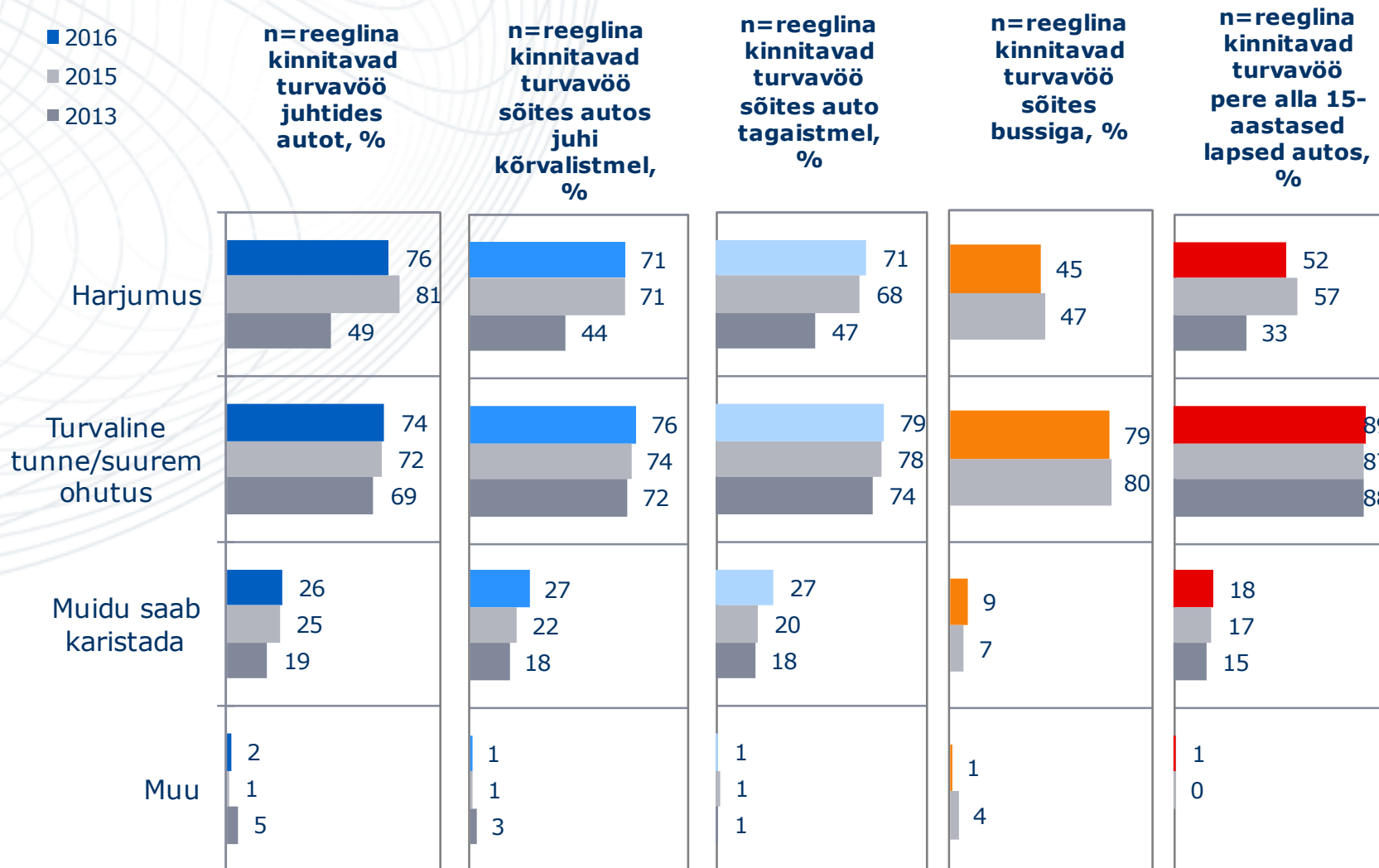
- Vastajaid, kes auto esiistmel sõites või alla 15-aastaseid lapsi sõidutades reeglina turvavööd ei kinnitanud (st kes tegid seda alla 90% juhtudest), sattus valimisse suhteliselt vähe, mis ei võimalda ka põhjuste kohta, miks turvavööd ei kinnitata, antud rühmade puhul teha kaugeleulatuvaid järeldusi.
- Üldistavalt võib öelda, et auto esiistmel liiklejate ja laste sõidutamise puhul on turvavöö mitte-kinnitamise põhjuseks kõige sagedamini asjaolu, et sõidetav vahemaa on lühike, auto tagaistmel või bussiga liiklejate puhul on turvavöö mitte-kinnitamine aga kõige sagedamini tingitud unustamisest (harjumuse puudumisest).

I TURVAVÖÖ KINNITAMINE

Turvavöö kinnitamise põhjused,
n=kinnitab reeglina (90-100% juhtudest) turvavöö

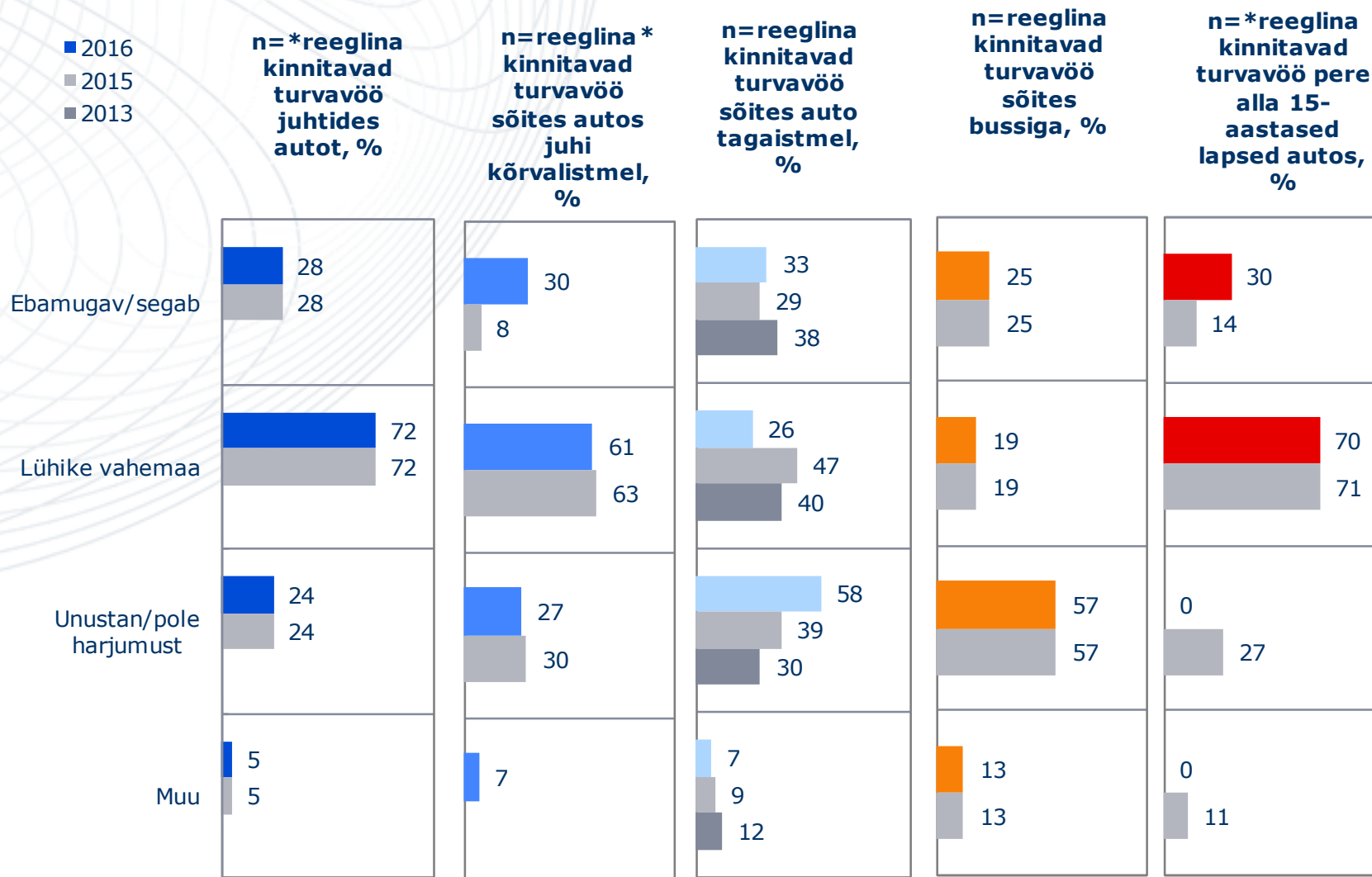
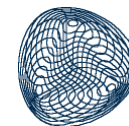

- 2016
- 2015
- 2013

I TURVAVÖÖ KINNITAMINE

Turvavöö mitte-kinnitamise põhjused, n=ei kinnita reeglina (kinnitab alla 90% juhtudest) turvavöö

I TURVAVÖÖ KINNITAMINE

TEADLIKKUS TURVAVÖÖ KINNITAMISE KOHUSTUSLIKKUSEST (Slaid 15)

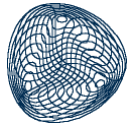
- Inimestest, kes on viimasel aastal sõitnud auto tagaistmel, on 97% teadlik turvavöö kinnitamise kohustuslikkusest tagaistmel sõites. Bussiga reisijate puhul on teadlikkus turvavöö kinnitamise kohustuslikkusest madalam – sellest, et turvavöö tuleb kinnitada ka turvavööga varustatud bussi istekohal, on teadlik 75% sihtrühmast. Viimane näitaja on aastaga oluliselt paranenud – teadlikkus on tõusnud 16% võrra.

LASTE SÕIDUTAMINE AUTOS (Slaid 16)

- Alla 15-aastaste lastega vastajatest 75% sõidutab lapsi autos tavaliselt tagaistmel, 19% teeb seda tavaliselt juhi kõrvalistmel näoga sõidusuunas ning 2% juhi kõrvalistmel seljaga sõidusuunas.
- Inimestest, kes sõidutavad lapsi juhi kõrvalistmel, teeb viiendik seda väljalülitatud turvapadjaga, 59% turvapatja välja ei lülita ning kümnendikul puudus juhi kõrvalistmel turvapadi.
- Lapsevanemaid, kes sõidutasid oma lapsi juhi kõrvalistmel seljaga sõidusuunas, sattus valimisse vaid 7 vastajat (kellest omakorda 4 ütles, et lülitab last sõidutades kõrvalistme turvapadja välja), mis ei võimalda antud sihtrühma kohta laiahaardelisi järeldusi teha.

I TURVAVÖÖ KINNITAMINE

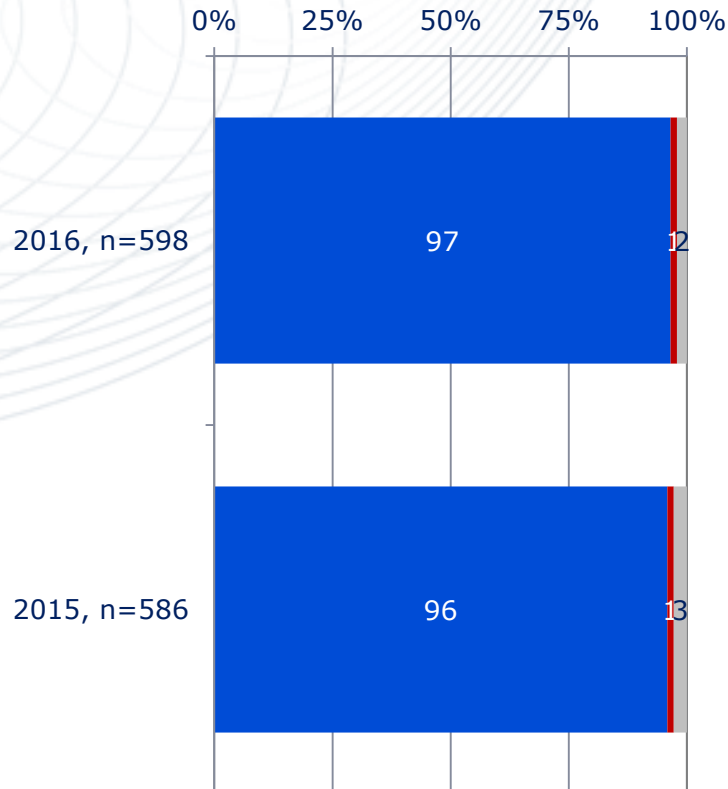
Teadlikkus turvavöö kinnitamise kohustuslikkusest

Kas sõites autos tagaistmel on turvavöö kinnitamine kohustuslik?

n=kõik

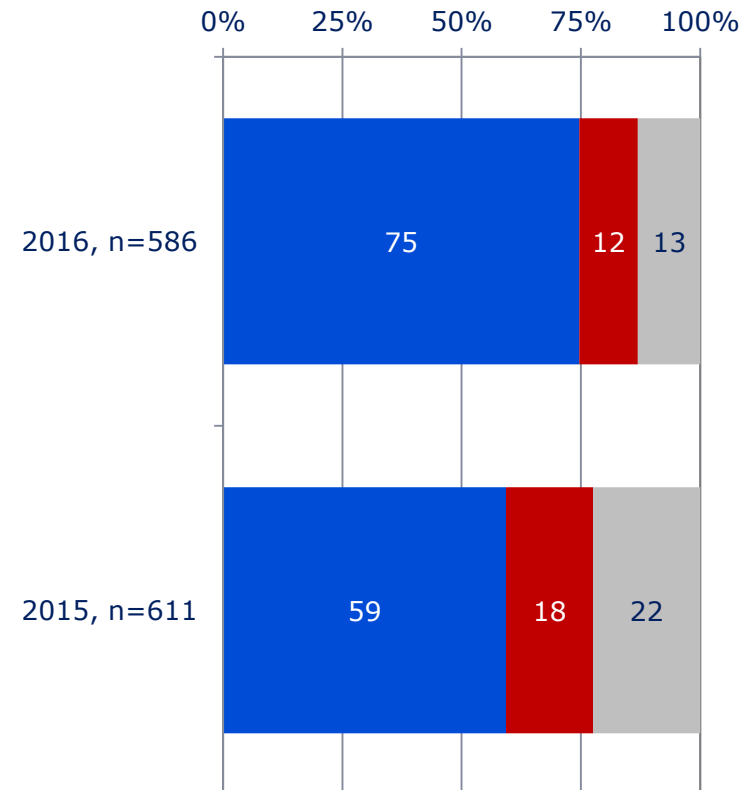
■ Jah ■ Ei ■ Ei oska öelda

Kas bussis, mille istekoht on turvavööga varustatud, on turvavöö kinnitamine kohustuslik?

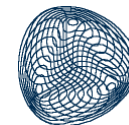
n=on sõitnud bussiga

■ Jah ■ Ei ■ Ei oska öelda

I TURVAVÖÖ KINNITAMINE

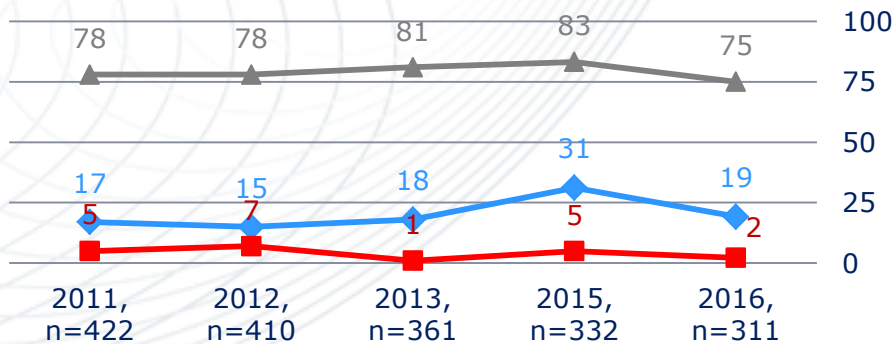
Laste sõidutamine autos

Millisel istekohal Te tavaliselt sõidutate oma last autos?

n=peres on alla 15-aastaseid lapsi, %

- Juhi kõrvalistmel näoga sõidusuunas
- Juhi kõrvalistmel seljaga sõidusuunas
- Tagaistmel

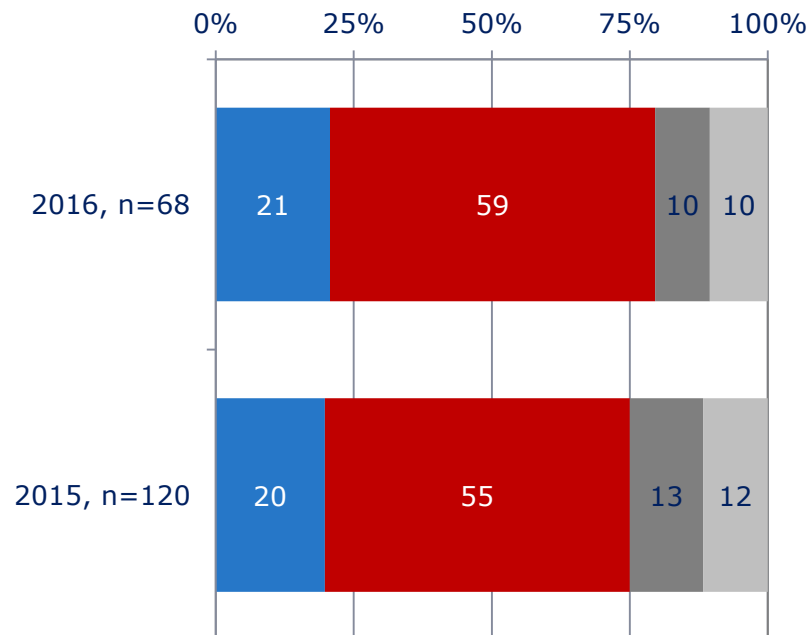
* 2015 oli võimalik anda mitu vastust

Kui Teie sõidutate oma last juhi kõrvalistmel, kas selle turvapadi on välja lülitatud?

n=peres on alla 15-aastaseid lapsi, kes on sõitnud autos juhi kõrvalistmel

- Jah
- Ei
- Juhi kõrval-istmel ei ole turva-patja
- Ei oska öelda

II

TURVAVÖÖDE JA TURVAVARUSTUSE KONTROLLIMINE

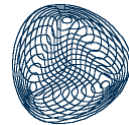
JA

VASTAVATE KAMPAANIATE MÕJU

II TURVAVÖÖDE JA TURVAVARUSTUSE KONTROLLIMINE JA VASTAVATE KAMPAANIATE MÕJU

KOKKUVÕTE

TURVAVÖÖDE JA TURVAVARUSTUSE KONTROLLIMINE (Slaid 19)

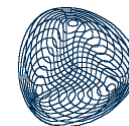
- Elanikest veidi enam kui neljandik arvab, et politsei kontrollib turvavööde ja turvavarustuse kasutamist autodes täiesti piisavalt, 39% hinnangul teeb politsei seda pigem piisavalt, 14% arvates kuidas kunagi, 9% meelest pigem ebapiisavalt ning 1% meelest täiesti ebapiisavalt.
- Politsei tegevust turvavööde ja turvavarustuse kontrollimisel hindavad keskmisest sagedamini piisavaks 50-64-aastased ning mehed, keskmisest harvemini aga 15-24-aastased ning naised.
- Võrreldes 2015. aastaga on 12% võrra tõusnud nende osakaal, kes peavad turvavööde ja turvavarustuse kontrollimist piisavaks, seda küll peamiselt nende arvelt, kes eelmisel korral vastust anda ei osanud.

KAMPAANIATE MÕJU TURVAVÖÖDE KASUTAMISELE (Slaid 20)

- Varasemate küsitluslainete puhul on küsitlus viidud läbi teavituskampaania järgselt, ning ka küsimus kampaania mõju kohta esitati konkreetset kampaaniat silmas pidades. Viimase kahe uuringu puhul paluti vastajal anda hinnang aga sellele, milline on olnud liiklusohutuskampaaniate mõju turvavööde kasutamisele üldiselt. Tulenevalt sellest, et vastajal ei palutud mõelda ühelegi konkreetsele kampaaniale, olid ka hinnangud võrreldes varasemate etappidega tagasihoidlikumad: kindlasti/pigem positiivseks hindas kampaaniate mõju 86% elanikest (2013. aastal 94%), kampaaniate mõju hindas negatiivseks või olematuks 6% (2013. aastal 5%) ning kasvanud on kindla seisukohata inimeste osatähtsus – varasemalt 1%-lt praeguse 7%-ni.
- Kampaaniate mõju kaldusid positiivsemalt hindama 25-34-aastased, kõrgema haridusega inimesed, regioniti Lõuna- ning Kesk-Eesti elanikud.

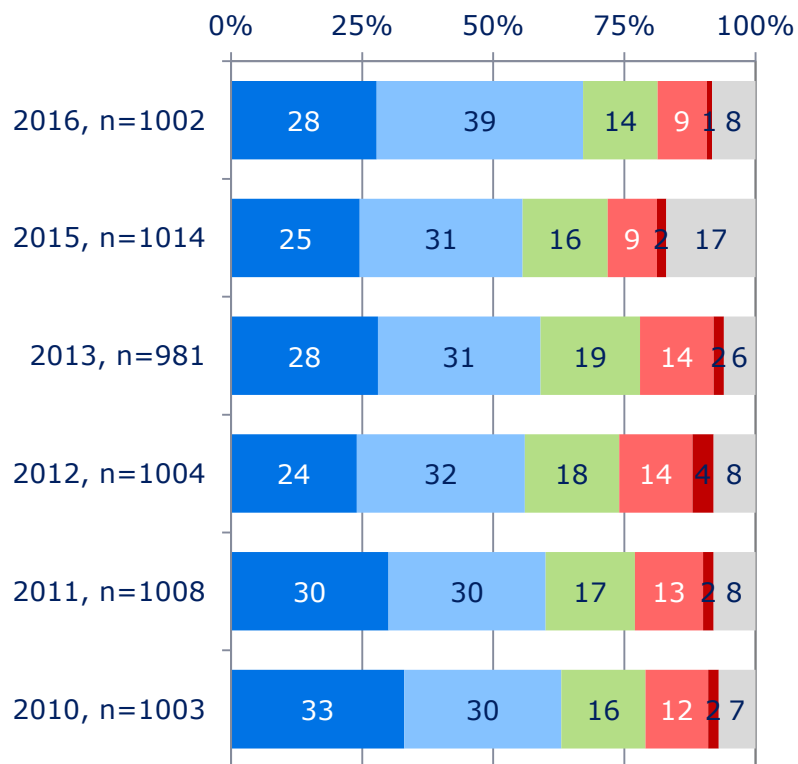
II KAMPAANIATE MÕJU

Turvavööde ja turvavarustuse kontrollimine

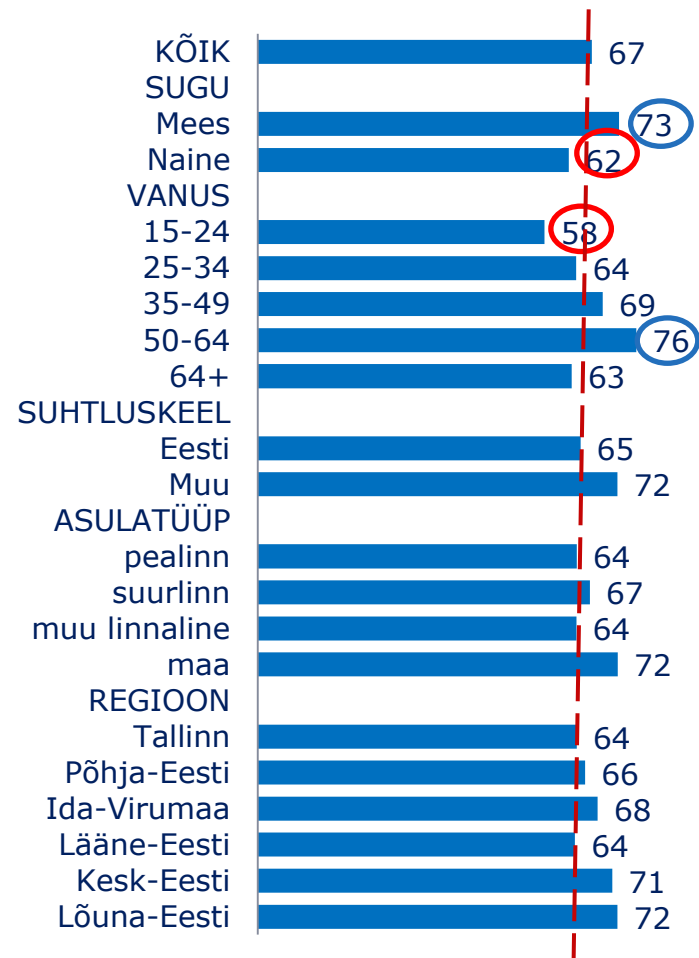

Kas politsei kontrollib turvavööde ja turvavarustuse kasutamist autodes piisavalt? n=kõik

- täiesti piisavalt ■ pigem piisavalt
- kuidas kunagi ■ pigem ebapiisavalt
- täiesti ebapiisavalt ■ Ei oska öelda

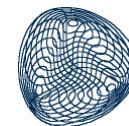

Hinnangu "täiesti piisavalt" ja "pigem piisavalt" andnud vastajate %

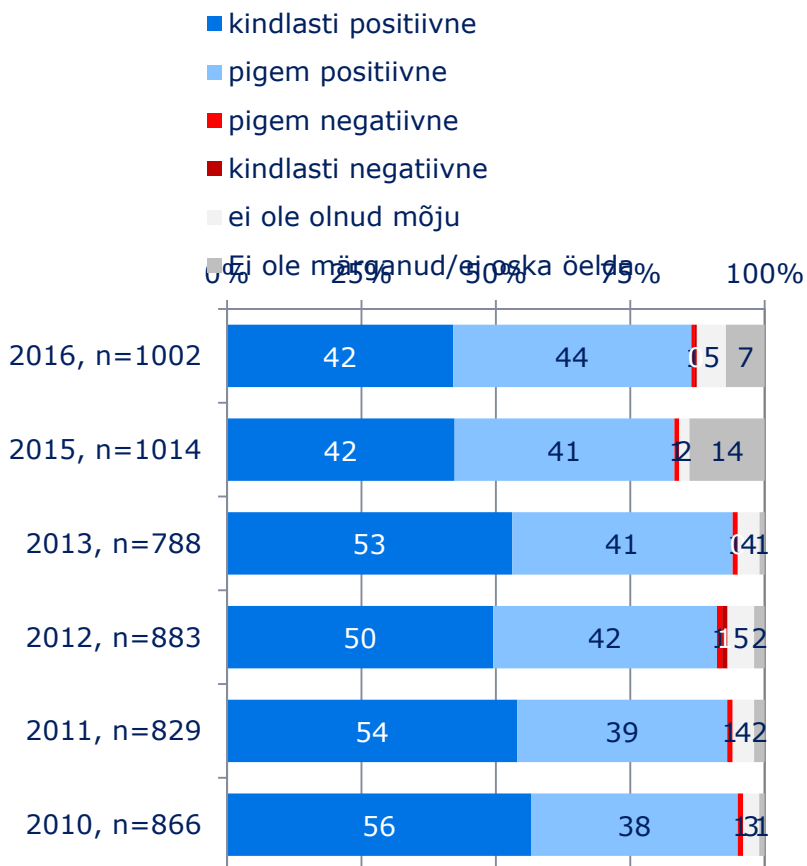

II TURVAVÖÖDE JA TURVAVARUSTUSE KONTROLLIMINE

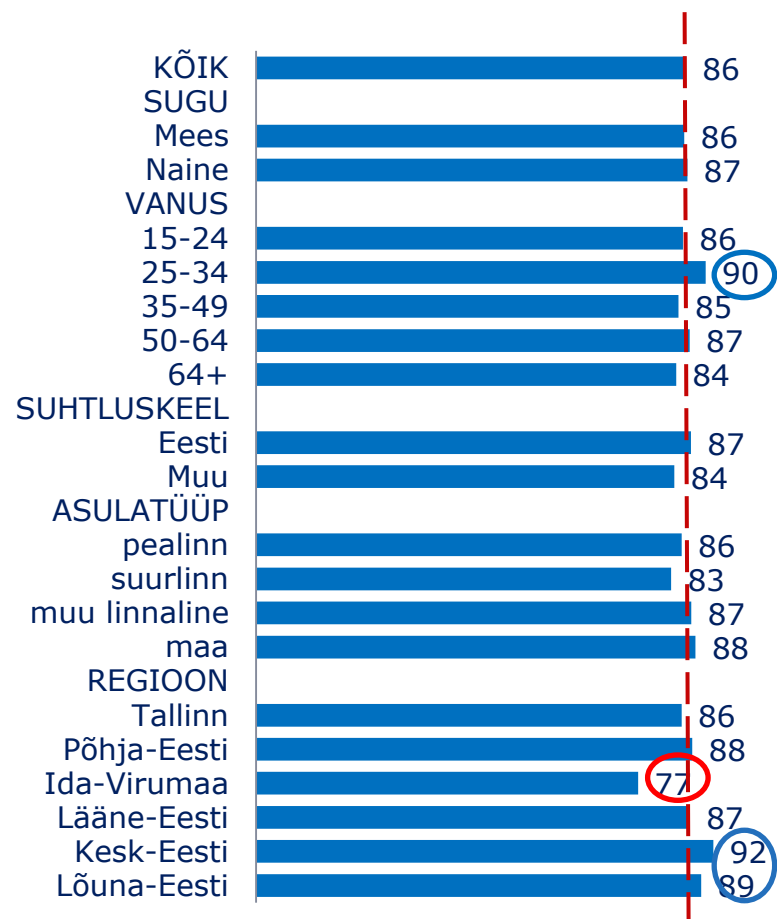
Kampaania mõju turvavööde kasutamisele

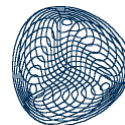

Milline on olnud liiklusohutuskampaaniate mõju turvavööde kasutamisele? n=kõik

Hinnangu "kindlasti positiivne" ja "pigem positiivne" andnud vastajate %

Lisa I

ANKEET

ANKEET

1. Kas Te olete viimase aasta jooksul ... ? VÕIB MITU VASTUST!

- 1) juhtinud autot (olnud ise autoroolis)
- 2) istunud sõitjana juhi kõrvalistmel
- 3) istunud sõitjana auto tagaistmel
- 4) sõitnud bussiga
- 5) ei ole kokku puutunud ühegi loetletud tegevusega

2. Kas Teie peres on alla 15-aastaseid lapsi?

- 1) Jah
- 2) Ei

K3-5 KÜSIDA, KUI ON JUHTINUD AUTOT (K1=1)

3. Kas Te kinnitate turvavöö autot juhtides ... ?

- 1) reeglina = 90%-100% juhtudest
- 2) enamasti = 70%-90% juhtudest
- 3) umbes pooltel sõitudel = 40-70% juhtudest
- 4) harva = 10-40% juhtudest
- 5) reeglina ei kinnita turvavööd
- 6) Ei oska öelda

K4 KÜSIDA, KUI K3=1

4. Mis põhjusel Te reeglina kinnitate turvavöö autot juhtides? VÕIB MITU VASTUST

- 1) Harjumus
- 2) Turvaline tunne/suurem ohutus
- 3) Muidu saab karistada
- 4) Muu
- 5) Ei oska öelda

K5 KÜSIDA, KUI K3=2-5

5. Mis põhjusel Te reeglina ei kinnita turvavööd autot juhtides? VÕIB MITU VASTUST

- 1) Ebamugav/segab
- 2) Lühike vahemaa
- 3) Unustan/pole harjumust

ANKEET

K6-8 KÜSIDA, KUI ON SÕITJANA ISTUNUD JUHI KÕRVALISTMEL (K1=2)

6. Kas Te kinnitate turvavöö istudes sõitjana juhi kõrvalistmel ...?

- 1) reeglina = 90%-100% juhtudest
- 2) enamasti = 70%-90% juhtudest
- 3) umbes pooltel sõitudel = 40-70% juhtudest
- 4) harva = 10-40% juhtudest
- 5) reeglina ei kinnita turvavööd
- 6) *Ei oska öelda*

K7 KÜSIDA, KUI K6=1

7. Mis põhjusel Te reeglina kinnitate turvavöö istudes sõitjana juhi kõrvalistmel? VÕIB MITU VASTUST

- 1) Harjumus
- 2) Turvaline tunne/suurem ohutus
- 3) Muidu saab karistada
- 4) Muu
- 5) *Ei oska öelda*

K8 KÜSIDA, KUI K6=2-5

8. Mis põhjusel Te reeglina ei kinnita turvavööd istudes sõitjana juhi kõrvalistmel? VÕIB MITU VASTUST

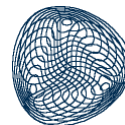
- 1) Ebamugav/segab
- 2) Lühike vahemaa
- 3) Unustan/pole harjumust
- 4) Muu
- 5) *Ei oska öelda*

K9-12 KÜSIDA, KUI ON SÕITJANA ISTUNUD TAGAISTMEL (K1=3)

9. Kas Te kinnitate turvavöö istudes sõitjana auto tagaistmel...?

- 1) reeglina = 90%-100% juhtudest
- 2) enamasti = 70%-90% juhtudest
- 3) umbes pooltel sõitudel = 40-70% juhtudest
- 4) harva = 10-40% juhtudest
- 5) reeglina ei kinnita turvavööd
- 6) *Ei oska öelda*

ANKEET

K10 KÜSIDA, KUI K9=1

10. Mis põhjusel Te reeglina kinnitate turvavöö istudes sõitjana auto tagaistmel? VÕIB MITU VASTUST

- 1) Harjumus
- 2) Turvaline tunne/suurem ohutus
- 3) Muidu saab karistada
- 4) Muu
- 5) *Ei oska öelda*

K11 KÜSIDA, KUI K9=2-5

11. Mis põhjusel Te reeglina ei kinnita turvavööd istudes sõitjana auto tagaistmel? VÕIB MITU VASTUST

- 1) Ebamugav/segab
- 2) Lühike vahemaa
- 3) Unustan/pole harjumust
- 4) Muu
- 5) *Ei oska öelda*

K12 KÜSIDA, KUI K1=3

12. Kas sõites autos tagaistmel on turvavöö kinnitamine kohustuslik?

- 1) Jah
- 2) Ei
- 3) *Ei oska öelda*

K13-16 KÜSIDA, KUI ON SÕITNUD BUSSIGA (K1=4)

13. Kas Te kinnitate turvavöö bussis, kui Teie istekoht on turvavööga varustatud...?

- 1) reeglina = 90%-100% juhtudest
- 2) enamasti = 70%-90% juhtudest
- 3) umbes pooltel sõitudel = 40-70% juhtudest
- 4) harva = 10-40% juhtudest
- 5) reeglina ei kinnita turvavööd
- 6) *Ei ole sõitnud bussiga, mille istekohal on turvavöö*
- 7) *Ei oska öelda*

ANKEET

K14 KÜSIDA, KUI K13=1

14. Mis põhjusel Te reeglina kinnitate turvavöö sõites bussis, mille istekoht on turvavööga varustatud?

VÕIB MITU VASTUST

- 1) Harjumus
- 2) Turvaline tunne/suurem ohutus
- 3) Muidu saab karistada
- 4) Muu
- 5) *Ei oska öelda*

K15 KÜSIDA, KUI K13=2-5

15. Mis põhjusel Te reeglina ei kinnita turvavööd sõites bussis, mille istekoht on turvavööga varustatud?

VÕIB MITU VASTUST

- 1) Ebamugav/segab
- 2) Lühike vahemaa
- 3) Unustan/pole harjumust
- 4) Muu
- 5) *Ei oska öelda*

K16 KÜSIDA, KUI K1=4

16. Kas bussis, mille istekoht on turvavööga varustatud, on turvavöö kinnitamine kohustuslik?

- 1) Jah
- 2) Ei
- 3) *Ei oska öelda*

K17-21 KÜSIDA, KUI PERES ON ALLA 15-AASTASI LAPSI (K2=1)

17. Kas Teie laps(ed) on sõidu ajal autos turvavööga või spetsiaalse turvavarustusega kinnitatud...?

- 1) reeglina = 90%-100% juhtudest
- 2) enamasti = 70%-90% juhtudest
- 3) umbes pooltel sõitudel = 40-70% juhtudest
- 4) harva = 10-40% juhtudest
- 5) reeglina ei kinnita turvavööd
- 6) *Laps(ed) pole autoga sõitnud*
- 7) *Ei oska öelda*

ANKEET

K18 KÜSIDA, KUI K17=1

18. Mis põhjusel on lapsed sõidu ajal autos reeglina turvavööga kinnitatud? VÕIB MITU VASTUST

- 1) Harjumus
- 2) Turvaline tunne/suurem ohutus
- 3) Muidu saab karistada
- 4) Muu
- 5) *Ei oska öelda*

K19 KÜSIDA, KUI K17=2-5

19. Mis põhjusel ei ole lapsed sõidu ajal autos reeglina turvavööga kinnitatud? VÕIB MITU VASTUST

- 1) Ebamugav/segab
- 2) Lühike vahemaa
- 3) Unustan/pole harjumust
- 4) Muu
- 5) *Ei oska öelda*

K20 KÜSIDA, KUI K2=1

20. Millisel istekohal Te tavaliselt sõidutate oma last autos?

- 1) **Juhi kõrvalistmel näoga sõidusuunas**
- 2) **Juhi kõrvalistmel seljaga sõidusuunas**
- 3) **Tagaistmel**
- 4) *Ei oska öelda*

K21 KÜSIDA, KUI K20=2

21. Kui Teie sõidutate oma last juhi kõrvalistmel seljaga sõidusuunas kasutades spetsiaalset turvavarutust, kas selle koha turvapadi on välja lülitatud?

- 1) Jah
- 2) Ei
- 3) *Auto kõrvalistmel ei ole turvapatja*
- 4) *Ei oska öelda*

ANKEET

KÕIK VASTAJAD:

22. Kas Teie hinnangul kontrollib politsei turvavööde ja turvavarustuse kasutamist autodes piisavalt?

- 1) Täiesti piisavalt
- 2) Pigem piisavalt
- 3) Kuidas kunagi
- 4) Pigem ebapiisavalt
- 5) Täiesti ebapiisavalt
- 6) *Ei oska öelda*

23. Milline on Teie hinnangul olnud liiklusohutuskampaaniate mõju turvavööde kasutamisele, kas...?

- 1) kindlasti positiivne
- 2) pigem positiivne
- 3) pigem negatiivne
- 4) kindlasti negatiivne
- 5) *Kampaaniatel ei ole olnud mõju turvavööde kasutamisele*
- 6) *Ei ole kampaaniaid märganud*
- 7) *Ei oska öelda*